

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS**  
**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TURTO PERDAVIMO SAVIVALDYBIŲ**  
**NUOSAVYBĖN ĮSTATYMO NR. VIII-546 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

**1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai**

Lietuvos Respublikos Valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymo Nr. VIII-546 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – pakeisti Lietuvos Respublikos valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymą ir išdėstyti jį nauja redakcija nurodant savivaldybių nuosavybėn priskiriamą valstybės turtą ir iš naujo reguliuojant šio turto perdavimo savivaldybėms procesą.

Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad kiekviena savivaldybė pagal Įstatymo projektą savivaldybių nuosavybėn priskirtą valstybės turtą perima Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu. Priimtas Įstatymo projektas supaprastintų ir pagreitintų Lietuvos Respublikos valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymu (toliau – Įstatymas) savivaldybių nuosavybėn priskirto valstybės turto perdavimo savivaldybėms procesą bei sumažintų, dėl būtinybės tokią turtą savivaldybėms perduoti perdavimo–priėmimo aktais, institucijoms kylančią administracinę naštą.

Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys:

1. Vadovaujantis Įstatymo 4 straipsniu, visi į savivaldybių nuosavybėn priskirto turto sąrašą (Įstatymo 3 straipsnis) patenkantys turto objektai kiekvienai savivaldybei perduodami perdavimo–priėmimo aktais, kuriuos pasirašo Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotas asmuo. Aplinkos ministerija, kurios kancleriui Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 13 d. nutarimo Nr. 870 „Dėl valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3<sup>1</sup> punktu suteiktas minėtas įgaliojimas, 2019 m. iš savivaldybių gavo ir išnagrinėjo 269, 2020 m. – 609 valstybės turto perdavimo–priėmimo aktus. Įstatymo 3 straipsnyje nustatytas aiškus baigtinis savivaldybių nuosavybėn priskirto valstybės turto sąrašas, todėl perdavimo–priėmimo aktų pasirašymas yra formalus veiksmas, ne tik ištesiantis turto perėmimo procedūras, bet ir didinantis administracinę naštą tiek savivaldybių administracijoms, tiek Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotam pasirašyti aktus asmeniui bei jo atstovaujamai institucijai.

2. Įstatymu savivaldybių nuosavybėn priskirto turto perdavimo procesas vykdomas nuo 1997 m. Savivaldybių nuosavybėn priskirto turto sąrašas platus, į jį patenka itin didelis skaičius turto objektų visoje Lietuvoje (įskaitant inžinerinius tinklus, gatves ir vietinės reikšmės kelius bei kitą Įstatymo 3 straipsnyje nurodytą turtą). Nekilnojamojo turto objektai, sudaro didžiąją dalį savivaldybėms priskirto valstybės turto, tačiau beveik visų jų techninė inventorizacija neatlikta, jie neregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Nekilnojamojo turto techninę inventorizaciją, prieš perimant nekilnojamojo turto objektus nuosavybėn, atlieka savivaldybės. Kadastro duomenų nustatymas trunka ilgai ir iš savivaldybių reikalauja didelių finansinių išteklių. Vadovaujantis galiojančio Įstatymo nuostatomis, šiuo metu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 13 d. nutarimu Nr. 870 „Dėl valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta, kad įstatymu savivaldybių nuosavybėn priskirto turto perdavimo procedūros turi būti baigtos iki 2025 m. sausio 1 d. Dėl lėšų stygiaus ir būtinybės prieš perimant turtą savivaldybių nuosavybėn atlikti nekilnojamųjų turto objektų kadastrinius matavimus, savivaldybių prašymu terminas jau ne kartą buvo pratęstas, todėl tikėtina, kad jis turės būti tęsiamas ir toliau. Atsižvelgiant į tai, Aplinkos ministerija mano, kad būtų tikslinga atsisakyti Įstatyme įtvirtinto reikalavimo valstybės turtą savivaldybėms perduoti per Lietuvos

Respublikos Vyriausybės nustatytą terminą ir leisti savivaldybėms turto perėmimo procesą vykdyti savarankiškai.

3. Aplinkos ministerija išnagrinėjo galiojantį teisinį reguliavimą ir galimybes Įstatymu savivaldybių nuosavybėn priskirto turto perdavimo–priėmimo aktų nagrinėjimo ir pasirašymo funkciją perduoti kuriai nors valstybės institucijai. Atsižvelgiant į tai, kad perdavimo–priėmimo aktus nagrinėjanti ir pasirašanti valstybės institucija nebūtų savivaldybių nuosavybėn perduodamo turto valdytoja ir šio turto savo apskaitoje neapskaitytų, o sprendimas valstybės turtą perduoti savivaldybių nuosavybėn jau įtvirtintas Įstatyme, Aplinkos ministerija mano, kad tęsiamas valstybės turto perdavimo–priėmimo aktų nagrinėjimas ir pasirašymas tik padidintų institucijai, kuriai būtų priskirta ši funkcija, tenkančią administracinę naštą.

Vadovaudamasi Civilinio kodekso 4.47 straipsnio 12 punktu ir siekdama aukščiau nurodytų tikslų, Aplinkos ministerija parengė Įstatymo projektą, kurį priėmus, kiekvienos savivaldybės administracijos direktoriaus rašytinis sprendimas perimti savivaldybės nuosavybėn Įstatymo projekto 3 straipsnyje išvardintam turtui priskiriamus turto objektus, būtų pripažįstamas savivaldybės nuosavybės teisių įgijimo į šį turtą pagrindu.

## **2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai**

Įstatymo projekto iniciatorius ir rengėjas – Aplinkos ministerija.

## **3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai**

Įstatyme nustatyta, kad savivaldybės jų nuosavybėn priskirtą, bet dar neperduotą valstybės turtą valdo patikėjimo teise.

Įstatymo 3 straipsnyje pateiktas baigtinis savivaldybių nuosavybėn priskiriamo valstybės turto sąrašas.

Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldybių nuosavybėn priskirtą turtą kiekvienai savivaldybei perduoda Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalioti asmenys.

Valstybės turtas savivaldybėms perduodamas pagal perdavimo–priėmimo aktus. Įstatyme nurodyta aktuose privaloma pateikti informacija.

Įstatymo 4 straipsnio 5 ir 6 dalyse numatyta, kad perduodant 3 straipsnio 3 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose bei 5 dalyje nurodytą turtą, privalo būti atlikta to turto techninė inventorizacija.

Įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad turto perdavimo–priėmimo aktas yra teisinis pagrindas įstatymų nustatyta tvarka registruoti perduotą turtą turto registre.

## **4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

Įstatymo projekte šiuo metu galiojančio Įstatymo 3 straipsnio 3 dalį siūloma papildyti nustatant, kad savivaldybių nuosavybėn perduodamas turtas turi būti registruotas savivaldybių apskaitoje. Dabar galiojančiame Įstatyme šis reikalavimas numanomas iš 4 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytos perdavimo–priėmimo aktuose privalomos pateikti informacijos. Priėmus Įstatymo projektą, būtų nustatytas aiškesnis teisinis reguliavimas.

Siūloma nustatyti, kad Įstatymo projektu savivaldybių nuosavybėn priskirtą turtą kiekviena savivaldybė perima Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu.

Priėmus Įstatymo projektą, šis įstatymas ir savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimas perimti savivaldybės nuosavybėn priskirtą turtą būtų laikomas teisiniu pagrindu įstatymu nustatyta tvarka registruoti turtą Nekilnojamojo turto registre. Nuosavybės teisės į šiuo įstatymu savivaldybių nuosavybėn priskirtą valstybės turtą, kuriam nereikalinga teisinė registracija, savivaldybėms pereitų nuo savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimo perimti turtą savivaldybės nuosavybėn įsigaliojimo.

Laukiami siūlomų naujų nuostatų teigiami rezultatai – atsisakius valstybės turto perdavimo–priėmimo aktų, sumažės institucijoms tenkanti administracinė našta ir sutrumpės turto perėmimo savivaldybių nuosavybėn ir turto teisinei registracijai būtinų dokumentų rengimo trukmė. Savivaldybės galės savarankiškai planuoti ir vykdyti joms priskirto turto perėmimo procedūras, nereikės reguliariai rengti teisės aktų projektų valstybės turto perdavimo procedūrų galutiniam terminui pratęsti.

Įstatymo projekte išbrauktos dėl pasibaigusio nustatyto laikotarpio ir likviduotų biudžetinių įstaigų nebeaktualios šiuo metu galiojančio Įstatymo nuostatos, susijusios su apskričių viršininkais ir valstybei priklausiusiu įmonių, kurių steigėjos yra savivaldybės ir kurių iki 2000-ųjų metų neplanuota akcionuoti ar privatizuoti turtu, savivaldybių įmonėmis, akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių akcijomis, kurias patikėjimo teise valdė savivaldybės.

## **5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Pridedama numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma.

## **6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**

Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

## **7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**

Priimtas įstatymo projektas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

## **8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams**

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

## **9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 13 d. nutarimą Nr. 870 „Dėl Valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir panaikinti Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos ir Finansų

ministerijos 1998 m. liepos 16 d. įsakymą Nr. 45 / 173 „Dėl valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybės dokumentų formų patvirtinimo“.

**10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Naujų neapbūotų sąvokų Įstatymo projekte nėra.

**11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus**

Įstatymo projekto nuostatos atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

**12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turės priimti**

Naujų įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

**13. Kiek valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti**

Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės fondų lėšų įstatymo įgyvendinimas nereikalauja.

**14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

**15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis**

Savivaldybių nuosavybės priskirtas valstybės turtas, turto perėmimas savivaldybės nuosavybės.

**16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai**

Nėra.